

Foaie de parcurs pentru consolidarea pluralismului mediatic in Republica Moldova

Prezentarea Foii de parcurs

Foaia de parcurs țintește în două obiective de bază:

- a) o înțelegere mai bună a pluralismului mediatic ca valoare democratică, și
- b) sugerează acțiuni ce reies din abordarea sistemică a pluralismului mediatic pe măsură să-i valorifice valențele.

Foaia de parcurs este structurată pe trei capitole. Capitolul I prezintă o viziune conceptuală asupra fenomenului "pluralism mediatic", inclusiv abordările lui la nivel teoretic și practic, anumite provocări și pericole cu care se poate confrunta.

Capitolul II constituie o trecere în revistă a constrângerilor și impedimentelor în calea consolidării pluralismului mediatic autohton scoase în relief de prima cercetare a fenomenului realizată sub egida Programului Mass-Media al Fundației Soros-Moldova. Constrângerile și impedimentele vizează pluralismul la nivel de sistem mass-media, de instituție mediatică și de conținuturi mediaticice.

Capitolul III reprezintă o matrice a acțiunilor pe termen scurt și mediu care, fiind implementate, ar contribui substanțial la consolidarea pluralismului mediatic din Moldova spre beneficiul publicului și al democrației.

Capitolul I: Viziune conceptuală

Raționamentul Foii de parcurs.

Foaia de parcurs a fost elaborată în urma cercetării, în premieră, a pluralismului mass-mediei din Republica Moldova, acțiune desfășurată din inițiativa și cu sprijinul Fundației Soros-Moldova. Implementarea recomandărilor ei ar contribui la impulsivarea procesului de consolidare a pluralismului mediatic, ca o condiție pentru fortificarea democrației.

Pluralismul este perceput ca o dimensiune a democrației, de aceea există tentația, dar și așteptarea de a vedea pluralismul mass-mediei ca o importantă garanție a funcționării fără cusur a democrației.

Implementarea prevederilor Foii de parcurs este oportună, pentru a facilita sarcina mass-mediei de a interacționa cu publicul, pentru a crea ceea ce filosoful german Jürgen Habermas numea "sferă publică" - un spațiu social deschis pentru toată lumea, în care opinia publică și voința politică sunt formate pe baza schimbului liber de informații și opinii relevante. În epoca modernă democrația are nevoie de o mass-media liberă, responsabilă și pluralistă, ca instituție esențială pentru inițierea și încurajarea dezbaterilor publice.

Implementarea prevederilor Foii de parcurs este oportună, pentru că ar fortifica libertatea și independența mass-mediei, or, acestea de la urmă sunt temelia și condiția pluralismului mediatic. Numai mass-media liberă poate acorda acces universal la o pluralitate de voci și opinii. Pe de altă parte, pluralismul este imposibil acolo, unde cineva are prea mare influență asupra opiniei publice și/sau agendei politice.

Este imperios necesar de a înțelege și a aprecia importanța libertății și independenței mass-mediei ca primă condiție de a deveni pluralistă. Or, există o relație strânsă și directă între libertate, mass-media, pluralism și funcționarea generală a democrației. Este motivul suficient, pentru a ne angaja în activități, prevăzute și-n Foaia de parcurs, care ar încuraja, ar sprijini și ar consolida pluralismul mediatic autohton, generator, până la urmă, de stabilitate și coeziune socială.

1.1. Pluralism mediatic: context și abordare.

În context european pluralismul mediatic a fost și continuă să fie abordat sistemic, în străduința de a crea un mecanism comun de evaluare și, în dependență de rezultate, de intervenție pentru a-l proteja, a-l sprijini și a-l consolida.

Uniunea Europeană (UE), preocupată special de libertatea și pluralismul mass-mediei, doar în ultimul deceniu a antrenat în studierea domeniului și în formularea recomandărilor pentru statele membre peste 100 de organizații, reprezentând experți, instituții, mediu academic etc.

Inițial, preocupările s-au concentrat asupra proprietății mass-media, deși conceptul de pluralism este mult mai larg, necesitând o abordare în context social, politic și economic.

În viziunea cercetătorului australian Lesley Hitchens „pluralismul mediatic reprezintă o structură complexă a spațiului mediatic”, iar profesorul britanic Des Freedman îl asociază cu un context politic variat în care activează mass-media. Savanta poloneză Beata Klimkiewicz consideră că pluralismul mediatic se manifestă la nivel de sistem mediatic (macro), de instituții mediatice (mediu) și de conținuturi mediatice (micro).

Nu există o definiție general acceptabilă pentru pluralismul mediatic, dar cercetătorii sunt de acord, că ea ar trebui să întrunească niște elemente-cheie obligatorii, cum ar fi: a) diversitate, varietate și pluralitate de instituții mediatice; b) sferă publică și prezența în ea a opiniilor publicului larg; c) mass-medii independente, libere și autonome; d) acces larg la gama de opinii reprezentate în sfera publică.

Conceptul de pluralism variază de la controlul fuzionării companiilor de media și până la cerințele de conținut în acordarea licențelor de emisie, la limitele de libertate editorială, la independența și statutul de serviciu public de radio și televiziune, la situația profesională a jurnaliștilor, la relația dintre mass-media și actorii politici etc. Altfel spus, pluralismul cuprinde toate măsurile care să asigure o varietate de surse de informații și de voci la care cetățenii să aibă acces ca să-și poată forma propriile opinii fără influențe nejustificate și fără a li se impune o opinie dominantă, de oriunde ar veni.

Există o dimensiune internă și una externă a pluralismului. Cea internă se referă la diversitatea de produse în cadrul unei anumite instituții mediatice. Multe țări atribuie serviciului public de radio și televiziune obligațiunea să reflecte o gamă largă de opinii și interese ale minorităților sau ale altor categorii sociale.

Dimensiunea externă se referă la piața de media în ansamblu, la numărul și diversitatea furnizorilor activi de conținuturi mediatice.

Pluralismul este esențial pentru mass-media, dat fiind că el permite a reprezenta eficient toate opiniile existente în societate. Pluralismul trebuie luat în considerare în cel mai larg sens posibil, atât la nivel de instituții mediatice (pluralism intern), cât și la nivel de sistem mass-media (pluralism extern), mai ales, în situația, în care se dezvoltă vertiginos new media.

Consiliul Europei, cu implicare activă în acest domeniu, a stabilit o serie de caracteristici necesare pentru promovarea pluralismului mediatic, inclusiv:

- un cadru legislativ ce stabilește anumite limite pentru concentrarea mass-media;
- un sistem de monitorizare adecvat a activității mass-media, inclusiv a veniturilor;
- un sistem adecvat de punere în aplicare a legislației;
- măsuri pro-active pentru mass-media care acceptă pluralismul, de exemplu, încurajarea producției de conținut divers și acordarea de sprijin financiar pentru a dezvolta pluralismul;
- instrumente de autoreglementare, cum ar fi liniile directoare în stabilirea politicilor editoriale independente;
- transparență;
- Independența autorităților de reglementare.

Pluralismul este greu de definit, dat fiind că nu e posibilă o normă prescriptivă pentru numărul punctelor diferite de vedere ce ar trebui să fie reprezentate în spațiul public și, deci, nu-i clar cât de mult pluralism este suficient. Soluția, posibil, ar fi eliminarea factorilor de influență ce ridică mari obstacole pentru pluralism și, în primul rând, politicile guvernamentale inadecvate și goana după profitabilitatea comercială – ambele în măsură să pună în pericol varietatea punctelor de vedere exprimate în spațiul public.

Un element esențial al pluralismului este că acesta nu implică neutralitate completă sau o lipsă de poziție. Dar, adoptând o anumită linie editorială, este important ca ea să fie maximal transparentă atât pentru personal, cât și pentru public. De exemplu, când un ziar de dreapta stabilește o linie editorială corespunzătoare, faptul în sine nu reprezintă pericol pentru pluralism în general, dacă acest lucru este făcut cu toată claritatea și în mod explicit pentru toți.

Pluralismul mediatic implică drepturi speciale, protecție și responsabilități pentru jurnaliști, cum ar fi, de exemplu, dreptul de a proteja sursele, protecția împotriva amenințărilor sau presiunilor comerciale, responsabilități pentru respectarea legislației, drepturilor și libertăților individuale etc.

Există o relație strânsă între pluralismul mediatic și independența mass-mediei. În același timp, mass-media nu poate fi absolută de critică sau de responsabilitate. Ca parte integrantă a structurii sociale în ansamblu, ea poate facilita, dar și prejudicia comunicarea și înțelegerea reciprocă între diferitele părți ale societății; poate promova, dar și suprima dezbaterile democratice. Fără îndoială, mass-media trebuie să fie liberă de cenzura politică și de ingerințe de oricare alt gen, dar funcția ei democratică poate fi compromisă de prestarea unui jurnalism de proastă calitate și de o eventuală lipsă de integritate jurnalistică. Nici chiar în cazul, în care mass-media este în afara cenzurii sau altor forme de control, nimeni nu poate garanta o calitate impecabilă a mesajelor jurnalistice transmise către public. Conținuturile mediatică pot fi afectate de presiuni economice, directe sau subtile, exercitate de către proprietarii instituțiilor de media, precum și de către agenții de publicitate. Trebuie, totodată, luate în calcul calificarea și integritatea jurnaliștilor, de altfel, ca și condițiile de muncă ale acestora. Prin urmare, mass-media trebuie să beneficieze de o libertate maximă pentru un singur scop: să fie de înaltă calitate.

Pluralismul mediatic depinde și de nivelul la care funcționează mass-media. În unele țări, de exemplu, este necesar a lua în considerare concentrarea mass-mediei la diferite niveluri, în altele - prezența masivă sau lipsa știrilor din spațiul comunitar. Altfel spus, pluralismul mediatic trebuie abordat în funcție de situația concretă din țara concretă.

Pluralismul mediatic necesită anumite standarde, pentru a putea fi garantat. În același rând este dificil, dacă nu imposibil, de a determina standarde comune pentru toate țările și, mai ales, pentru toate aspectele pluralismului. Oricum, anumite standarde, la nivel comunitar, pot și trebuie să fie stabilite, ele referindu-se, în primul rând, la reglementări ale pieței, pe care operează mass-media.

În funcție de tradițiile culturale, de sistemul mass-mediei, de etica profesională dintr-o țară ori alta, un accent mai pronunțat poate fi pus pe pluralismul extern sau pe cel intern. Acest fapt constituie o provocare pentru stabilirea de politici și criterii unificate referitoare la pluralismul mass-mediei la nivelul UE. Dar la nivel de țară măsurarea pluralismului mediatic poate fi efectuată prin determinarea gradului de pluralism intern și extern al mass-mediei. Și, dat fiind că pluralismul intern și cel extern au trăsături distincte, ele solicită și politici distincte care să scoată în relief ceea ce este relevant și demn de luat în considerare.

Valorizarea libertății presei și a pluralismului mediatic implică o înțelegere deplină a modului în care funcționează sistemele de mass-media în context internațional și national, fiind influențate de regimurile politice și de relațiile sociale, de piață și de actorii de pe piață, de evoluțiile tehnologice, de cadrul juridic și de competențele autorităților de reglementare.

În fiecare țară mass-media a evoluat în funcție de istorie, condiții politice, specific cultural sau caracter demografic. Cadrul de reglementare a mass-mediei, de asemenea, este diferit. În unele țări accentul se pune pe autoritățile de reglementare a activității mass-mediei,

în altele – pe mecanismele de auto-reglementare. În ambele cazuri, însă, la temelie stau aceleași valori. Și acest lucru este esențial – să nu fie confundate normele cu valorile. Statele cu diferite culturi politice ar putea să urmeze aceeași regulă, dar cu niște consecințe foarte diferite pentru libertatea și pluralismul mass-mediei. Din acest motiv, protejarea libertății și pluralismului mass-mediei nu poate fi realizat doar prin adoptarea unui set de norme comune. Pur și simplu, regulile existente în mod necesar trebuie să fie adaptate la diferite culturi politice și să fie puse în aplicare de o manieră ce ar avea în față un obiectiv ferm: libertatea și pluralismul mass-mediei.

Modul de abordare a libertății și pluralismului mass-mediei la nivel european și-a găsit expresie în conținutul câtorva rapoarte elaborate în ultimii ani de către grupuri de cercetare și de consultanță, înființate și sprijinite de UE, cum ar fi: Grupul la nivel înalt; Futures Media Forum și Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media.

Autorii rapoartelor au reafirmat convingerea că mass-media liberă și pluralistă este crucială pentru democrația europeană. Pentru respectarea, protecția, sprijinul și promovarea pluralismului și libertății mass-mediei a fost atrasă atenția asupra mai multor aspecte importante, cu referire la:

- limitări ale libertății mass-mediei care rezultă din interferența politică (intervenție a statului sau carențe legislative);
- limitări la adresa independenței mass-mediei care decurg din interferențe private și/sau comerciale;
- concentrarea proprietății în mass-media și consecințele sale pentru libertatea și pluralismul mass-mediei și pentru independența jurnaliștilor;
- amenințări potențiale cu referire la protejarea drepturilor jurnaliștilor;
- rolul și independența autorităților de reglementare;
- măsuri existente sau potențiale în favoarea jurnalismului de calitate, etica și responsabilitatea mass-mediei și a autorităților din domeniu la nivel național, UE și internațional.

Faptul în sine reprezintă o nouă etapă în eforturile continui ale UE de a stimula pluralismul mediatic și de a proteja libertatea mass-mediei din Europa, precum și de a stabili măsuri oportune la nivel european sau național pentru promovarea acestor obiective.

În context național, pluralismul mediatic în toată complexitatea sa nu a fost inclus niciodată în mod special pe agenda preocupărilor guvernării, a autorității de reglementare a domeniului mediatic, a instituțiilor mediatice, a instituțiilor formative și de cercetare, a ONG-urilor de profil sau, pur și simplu, a beneficiarilor de produse mediatice. Oricum, anumite acțiuni s-au întreprins pe segmente separate.

La nivel legislativ, bunăoară, în Codul audiovizualului, există unele prevederi relevante în Articolul 7, intitulat "Echilibrul și pluralismul politico-social". Chiar dacă articolul nu consacră termenul "pluralism mediatic", prevederile lui vizează anumite aspecte importante ale fenomenului, cum ar fi încurajarea și facilitarea exprimării pluraliste a curentelor de opinii, informare veridică, echilibrată și imparțială, respectarea principiului de informare din mai multe surse în cazul știrilor conflictuale etc. În plus, ultimul punct al articolului stipulează: "Pentru a proteja pluralismul și diversitatea politică, socială și culturală, concentrarea proprietății este limitată la dimensiuni care să asigure eficiența economică, dar care să nu genereze apariția de poziții dominante în formarea opiniei publice.". Prevederi menite să sprijine pluralismul mediatic se conțin și în Codul electoral. De exemplu, punctul (2) din Articolul 64 prim, obligă fiecare radiodifuzor să depună la Consiliul Coordonator al Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru campania electorală, în care să indice numele proprietarului/propietarilor instituției. Este, de fapt, prima încercare de a promova transparența proprietății în domeniul audiovizualului.

La nivel de gestionare a domeniului, pe parcursul anilor, CCA a acordat licențe de emisie de o manieră care a contribuit într-o anumită măsură la sporirea pluralismului extern, astfel că actualmente, pe piața mediatică funcționează radiodifuzori locali/regionali și naționali, radiodifuzori publici și privați, radiodifuzori cu oferte informaționale generaliste sau specializate. În mai multe rânduri CCA a monitorizat modul în care radiodifuzorii respectă prevederile articolului 7 al Codului audiovizualului, fapt ce contribuie la sporirea pluralismului intern.

Unele instituții mediatic, lansate în ultimii ani, s-au orientat la nișele libere de pe piață, iar altele și-au diversificat propriile produse.

La nivel de instituții formative, viitorii specialiști, deși tangențial, sunt familiarizați cu anumite aspecte ale pluralismului mediatic. Periodic, ONG-urile de media întrunesc profesioniști ai domeniului în activități de instruire cu referire la diverse aspecte ale fenomenului dat.

La nivelul comunității științifice, pluralismul mediatic nu a fost obiect de cercetare complexă, astfel încât să existe recomandări exacte și fezabile de consolidare a acestuia.

Deci, în context european pluralismul mediatic este abordat în permanență și sistemic, UE fiind preocupată de menținerea și sporirea beneficiilor, pe care le aduce. În context național pluralismul mediatic necesită o abordare similară prin lichidarea restanțelor semnalate.

1.2. Pluralismul mediatic: provocări și riscuri.

Libertatea presei și pluralismul mass-mediei sunt elemente esențiale pentru eficiența și durabilitatea societăților democratice, sunt piloni principali în șirul valorilor UE. Toate măsurile care trebuie puse în aplicare pentru a proteja și consolida libertatea și pluralismul mass-mediei trebuie să reflecte natura complexă a fenomenelor și nu aplicarea mecanică a unor norme și criterii rigide. Acțiunile politice și normele juridice trebuie să mențină un echilibru între două tendințe: a) reglementarea pieței mass-media de o manieră, care să-i permită să-și îndeplinească funcția socială și rolul politic în a crea un forum de auto-exprimare, de informare și de acces pentru toate grupurile sociale și politice, și b) reglementarea pieței mass-media de o manieră, care să-i permită să devină puternică din punct de vedere economic, pentru a-și asigura independența și durabilitatea.

Pentru a asigura politici adecvate și aplicare corespunzătoare, precum și pentru a reacționa la fenomenele complexe din domeniu, UE urmează să consolideze un mecanism de monitorizare, măsurare și analiză a libertății presei și a pluralismului în statele membre, precum și de avertizare timpurie în caz de necesitate. Atare mecanism ar putea oferi o oportunitate de a reacționa corespunzător la schimbările dinamice ale tehnologiilor informaționale și la eventualele amenințări/provocări.

Dezbaterile care au loc la nivelul UE între cercetători și politicieni privind libertatea mass-media și pluralismul nu au ajuns la o unanimitate de viziuni cu referire la metodele de măsurare a pluralismului mediatic în Europa. În mod similar, nu există o viziune comună când vine vorba de analiza comparativă a pluralismului. O metodologie unică, dacă nu-i posibilă la nivelul UE, poate fi elaborată la nivel național, care să ia în calcul întreaga complexitate a dimensiunilor socio-politice ale pluralismului mediatic.

Altă provocare se referă la implicațiile economice ale pluralismului mass-media. Trebuie stabilit, dacă rămâne valabil conceptul de proprietate mass-media și de concentrare în mass-media on-line în urma schimbărilor tehnologice majore ce-au intervenit în Internet sau în televiziunea digitală. Trebuie stabilit, dacă revoluția IT contribuie la promovarea libertății presei și a pluralismului sau, dimpotrivă, prezintă un pericol fără precedent. Îngrijorările vin de la constatarea că noile companii on-line-media, care operează la nivel mondial și cu putere economică relevantă, investesc masiv în inovații, dar realizează investiții marginale în conținut original. În același timp piața de publicitate on-line înregistrează o creștere rapidă și afectează puternic echilibrul economic existent anterior pe piața mass-mediei tradiționale.

De asemenea, pentru new media nu există condiții de concurență echitabile. Originea non-europeană a celor mai mulți dintre furnizorii on-line-media ar putea reprezenta un element de îngrijorare, nu numai în ceea ce privește industria mediatică în UE, dar și în ceea ce privește diversitatea și pluralismul mediatic în statele membre. Se ajunge la concluzia că o piață mass-media prea fragmentată riscă să facă industria europeană de media excesiv de vulnerabilă în raport cu economia globalizată și incapabilă să răspundă adecvat la transformările profunde care apar în mass-media.

În evaluarea stării libertății presei și a pluralismului mediatic, preocupările speciale ale UE iau în calcul, mai ales, două situații a) când schimbările rapide de pe piață pot conduce la apariția riscului de monopolizare derivat din consolidarea în Internet a unor companii non-europene și, deci, pot modifica echilibrul anterior care a asigurat un nivel adecvat de pluralism și b) când evoluțiile naționale extreme crează situații în care libertatea presei și pluralismul mediatic sunt în mod clar încălcate într-un stat membru.

Libertatea presei și pluralismul mediatic sunt acceptate ca valori fundamentale comune în cadrul UE. În practică, însă, există un șir întreg de provocări potențiale, ce includ problemele evidențiate de jurisprudența recentă, de anchete oficiale și de dezbateri parlamentare la nivel european, inclusiv:

- în unele țări legislația mass-media este implementată de o manieră, ce restricționează libertatea de exprimare, nu înlătură influență politică la desemnarea membrilor autorităților de reglementare a domeniului mediatic, nu protejează serviciul public de radio și televiziune de influența politicienilor;
- legislația cu referire la calomnie / defăimare este utilizată pentru a restricționa libertatea presei când aceasta semnalează abuzuri din partea unor personalități publice și private sau, dimpotrivă, pentru a-i împiedica pe unii politicieni să-și exprime liber opiniile;
- influența excesivă a proprietarilor de media sau a furnizorilor de publicitate asupra politicienilor sau guvernului în a lua decizii în favoarea intereselor economice ascunse;
- concentrarea de proprietate în mass-media comercială și influența pe care ar putea-o avea în spațiul politic, dacă proprietățile sunt concentrate în mâinile politicienilor de la guvernare; concentrarea mass-mediei din țară în mâinile unui singur proprietar (periculoasă, mai ales, în cazul țărilor mici); concentrarea mass-mediei în mâinile proprietarilor străini;
- efecte nocive ale concentrării mass-mediei: schimbarea modelelor de afaceri, reducerea calității jurnalismului (de exemplu, limitarea sau excluderea jurnalismului de investigație), limitarea gradului de libertate editorială, erodarea calității condițiilor de muncă și siguranței locului de muncă pentru jurnaliști;
- lipsa transparenței proprietății mass-media și opacitate a surselor de finanțare;
- influența corupției din societate asupra unor jurnaliști care recurg la activități criminale, caută doar subiecte senzaționale, hărțuiesc nejustificat persoane publice, încalcă grav drepturile individuale la viața privată sau la libertatea de circulație;
- potențiale conflicte de interese care decurg din apropierea jurnaliștilor de mediul de afaceri.

În situația actuală, caracterizată de transformări rapide și profunde, pluralismul mediatic prezintă o provocare și pentru serviciul public de radio și televiziune. Este recunoscut rolul serviciului public în promovarea diversității culturale. O dată în plus, el a fost subliniat în Recomandările Consiliului Europei privind pluralismul și diversitatea conținutului mediatic. Însă, dacă serviciile similare sunt oferite și de radiodifuzori privați, mass-media publică se situează într-o poziție privilegiate. Există o dezbatere în curs de desfășurare în mai multe țări ale UE cu referire la nivelul la care guvernele trebuie să susțină și să finanțeze serviciile publice de radio și televiziune. Portugalia, de exemplu, a început chiar o procedură de privatizare a serviciului public, de "contractare" a conținuturilor mediatice pe care are menirea să le ofere. Acest lucru este interpretat de unii drept inovator, ca o soluție pentru bugetele guvernamentale austere, iar de alții – drept o contradicție în termeni, dat fiind că odată privatizat serviciul public nicidecum nu poate rămâne "public".

Provocarea se amplifică, dat fiind că nu este evaluat până la capăt nici impactul prezenței sau absenței pe piață a unor servicii oferite de radiodifuzorii publici. În evaluarea impactului, aspectele relevante ar include, de exemplu, existența unor oferte similare sau substituibile pe piață, concurența editorială, structura pieței, poziția pe piață a serviciului public, nivelul concurenței și efectul potențial asupra inițiativelor private. În cazul unor efecte predominant negative pe piață, finanțarea de stat a serviciilor audiovizuale ar fi considerată proporțională numai

dacă se justifică prin valoarea adăugată în ceea ce privește răspunsul la nevoile sociale, democratice și culturale ale societății. O astfel de evaluare ar putea fi obiectivă doar dacă ar fi efectuată de un organ cu adevărat independent și din perspectiva relației cu conducerea serviciului public, și din perspectiva numirii și revocării membrilor săi, și din perspectiva capacității și resursele suficiente pentru a-și exercita îndatoririle.

În unele țări membrii organului de supraveghere a serviciului public de radio și televiziune sunt desemnați de o majoritate parlamentară calificată cu scopul de a asigura reprezentarea unei diversități de puncte de vedere în astfel de organisme. Dar, dacă un singur partid politic deține în parlament o majoritate calificată, o astfel de regulă, stabilită cu bune intenții, ar putea să pună în pericol protecția libertății mass-mediei și a pluralismului. Mai mult, urmarea regulii comune ar putea conduce la un rezultat opus celui așteptat, prin alimentarea preponderentă a unui singur punct de vedere politic, dacă poziția dominantă în astfel de organisme își propune să excludă sistematic deținătorii altor puncte de vedere.

Dacă într-o țară peisajul mediatic ar însemna doar instituții private, acesta riscă să fie redus la conținuturi care aduc cele mai mari profituri. Acest lucru este în sonanță perfectă cu principiile pieței libere, dar în nici un caz nu garantează și nu poate sprijini valorile democratice îmbrățișate de UE. Profitabilitatea pusă în capul mesei de conglomeratele media internaționale, ar putea avea efecte devastatoare și asupra diversității lingvistice. Țările cu populație mică sau grupuri lingvistice minoritare ar risca să dispară în întregime din spațiu public.

Provocările și riscurile sunt alimentate și de nivelul de profesionalizare a mediului jurnalistic. În virtutea unui aflus de noi forțe pe terenul acțional nesecurizat al mass-mediei, se resimt un deficit de cunoștințe profesionale și o înțelegere eronată a pluralismului mediatic. În consecință apar produse mediatic de calitate indoielnică. Și mai grav, dacă pluralismul este perceput ca o promovare a intereselor diverse, dar înguste, meschine, de grup – fie ale redacției, fie ale proprietarului/patronului. Până la urmă acesta-i un pluralism de fațadă, o mimare a pluralismului mediatic veritabil. În toate cazurile, însă, la nivel de țară trebuie să fie analizată cu toată atenția situația mass-mediei astfel, încât analiza să poată da unul din, cel puțin, 3 calificative: "pluralism suficient", "risc pentru pluralism" sau "non-pluralism".

Provocări și riscuri sunt multe. Ele necesită răspunsuri și soluții. Esențial este, ca situația cu referire la pluralismul mediatic să fie remediată printr-o abordare sistemică. Pluralismul mediatic, ca valoare democratică universală, trebuie să fie înțeles și împărtășit la nivel de autorități, de breaslă jurnalistică și de societate/public. Aceasta ar facilita formularea de politici care, fiind implementate, ar menține și ar consolida pluralismul mediatic – generator de consens și progres social.

Capitolul II. Constrângeri și probleme în consolidarea pluralismului mediatic din Republica Moldova

2.1. Constrângeri și probleme la nivel de sistem mass-media (nivel macro).

Cadrul juridic național. Analiza pluralismului mediatic relevă grave lacune atât în legislația națională, cât și în modul de implementare a prevederilor ei în practică, inclusiv:

- insuficiența normelor legale ce ar stimula pluralismul mediatic;
- lipsa în legislația în vigoare a noțiunilor și definițiilor cu referire la pluralismul mediatic;
- cadru normativ neajustat la rigorile comunitare;
- ineficiența aplicării normelor legale pentru consolidarea pluralismului mediatic;
- proces lent de transpunere a normelor europene în legislația și practica națională în materie de pluralism mediatic;

- non-transparentă existentă pe importante dimensiuni (proprietarii reali ai unor influente instituții mass-media; gradul de concentrare a proprietății, mai ales, în domeniul audiovizualului; funcționarea pieței de publicitate comercială; distribuirea frecvențelor/licențelor pentru activități în sectorul audiovizualului etc, etc), cruciale pentru destinul pluralismului mediatic;
- caracterul, în dese rânduri, arbitrar al aplicării legislației în vigoare;
- vulnerabilitatea factorilor decizionali în raport cu interesele personale, corporative, de natură politico-ideologică ori economico-financiară și, în definitiv, în raport cu fenomenul corupției;
- lipsa stimulentei fiscale pentru investiții în domeniul mediatic;
- capacitate redusă în a proteja spațiul informațional național de invazia produselor mediatice straine (care, de fapt, strangulează pluralismul mass-mediei) și în a asigura suveranitatea informațională a statului;
- lipsa unui cadru legislativ adecvat și a unui cadru instituțional funcțional care ar asigura o concurență onestă și ar elimina practicile monopoliste pe piață;
- imperfecțiunea prevederilor legislației care a generat precondiții pentru apariția practicilor anticoncurențiale;

Gestionarea domeniului mediatic. La modul normal, sistemul mass-mediei este guvernat de legislație, prin intermediul organismelor statale ori non-statale responsabile de buna funcționare a domeniului. Analiza pluralismului mediatic indică asupra unor mari curențe pe acest segment, inclusiv:

- gestionarea domeniului în lipsa unei viziuni de ansamblu sau a unei concepții/strategii generale în centrul căreia ar fi pluralismul mediatic ca obiectiv major și, implicit, ca un catalizator în încetățenirea și fortificarea valorilor democratice în societate;
- o conștientizare insuficientă a importanței pluralismului mediatic pentru jurnalismul democratic;
- lipsă de reforme stringente necesare în domeniu care să stimuleze pluralismul mediatic;
- gestionare defectuoasă a domeniului ce conduce la o dezvoltare haotică a lui, inclusiv o pondere exagerat de mare de instituții mediatice în capitala țării în raport cu cea din mediul rural;
- capacități instituționale reduse de gestionare a domeniului;
- probleme de integritate și birocrație în autoritățile de gestionare a domeniului;
- lipsa politicilor de încurajare a investițiilor interne și externe în dezvoltarea domeniului mediatic;
- non-transparentă în gestionarea pieței de publicitate comercială;
- lipsa unor mecanisme și platforme de comunicare dintre gestionarii domeniului și actorii domeniului;
- lipsa instrumentarului necesar monitorizării și evaluării pluralismului mediatic;
- lipsa de transparență sau mimarea transparenței în activitatea autorităților de gestionare a domeniului mediatic;
- lipsa mecanismelor de responsabilizare și/sau de răspundere instituțională, și/sau de răspundere personală pentru gestionarea domeniului mediatic;
- atitudini tendențioase și decizii nefondate ale autorităților de gestionare a domeniului;
- lipsa pârghiilor eficiente de influență a actorilor din domeniu asupra autorităților de gestionare a domeniului;
- lipsa unei clare politici de cadre pentru domeniul mediatic;

- lipsa de inițiativă sau acțiuni anemice/mimate orientate spre contracararea monopolismului, concentrarea excesivă de proprietăți, instituirea concurenței loiale în domeniul mediatic – condiții indispensabile dezvoltării unui veritabil pluralism mediatic;
- tergiversări neîndreptățite în procesul de tranziție la televiziunea digitală terestră;
- lipsa acțiunilor care să stimuleze cultura concurențială în domeniu;
- dominarea puternică a unor sectoare-cheie ale domeniului de către un număr limitat de actori în lipsa unei concurențe reale;
- lipsă de resurse și de interes pentru cercetări științifice ca o condiție preliminară pentru elaborarea și implementarea politicilor de gestionare a domeniului mediatic;
- dezechilibru vădit între pârgھیile de influență a agendei politicilor mediatice, deținute de organele guvernamentale, corporațiile private și societatea civilă;
- conflicte instituționale, cauzate de agende instituționale diferite, întocmite conform unor viziuni și abordări diferite a modului de administrare a domeniului;
- lipsa de transparență a procesului decizional generează, deseori, o orientare vagă în implementarea politicilor mediatice;
- numărul redus de personal calificat în domeniul concurenței;
- lipsa expertizelor calificate a practicilor anticoncurențiale și, implicit, lipsa acțiunilor eficiente de prevenire a acestora de la urmă etc;
- impactul redus al mecanismelor de autoreglementare în gestionarea domeniului mediatic;
- lipsa de continuitate în politicile mediatice, cauzată de schimbarea guvernelor.

Instituții formative. Pluralismul mediatic suficient, în definitiv, poate fi asigurat de profesioniștii domeniului. Or, rezultatele studiului scot în relief probleme persistente în procesul de formare a profesioniștilor, inclusiv:

- lipsa de instituții formative care ar pregăti manageri mediatice;
- lipsa unui centru de instruire continuă a cadrelor angajate în domeniul mass-mediei;
- deficit de elaborări științifice cu aplicabilitate practică în domeniul pluralismului mediatic;
- irelevanța studiilor (neconcordanță între cerere și oferta de competențe);
- incapacitatea de a reacționa rapid la nevoile pieței mediatice;
- competențe și abilități insuficiente de utilizare a noilor tehnologii;
- impact insuficient al educației și științei asupra dezvoltării domeniului mediatic;
- criza profesiei de pedagog, cadre didactice în etate și de-motivate;
- sistem ineficient de evaluare și stimulare a cadrelor didactice pentru inovații și performanțe didactice/științifice;
- disonanță între competențele cadrelor didactice și provocările sistemului mass-mediei;
- sistem ineficient de formare continuă a cadrelor didactice din facultățile de profil;
- infrastructură educațională uzată fizic și moral, non-conformă noilor obiective educaționale;
- număr mare de formalități pentru acces în activitatea didactică și științifică.

2.2. Constrângeri și probleme la nivel de instituții mediatice (nivel mediu).

Analiza pluralismului mediatic în cadrul instituțiilor de presă monitorizate (pluralism intern) atestă existența unui șir de probleme, inclusiv:

- eforturi insuficiente și ineficiente în edificarea și fortificarea unui veritabil serviciu public de radio și televiziune care să fie unul de referință și ca diversitate de produse mediatice oferite publicului;
- capacitate redusă a instituțiilor mediatice atât la nivel de planificare, cât și la nivel de realizare a unor produse mediatice diversificate și de calitate;
- capacități manageriale și financiare insuficiente pentru a valoriza potențialul oferit de tehnologiile informaționale;
- vulnerabilitate și capacitate redusă de rezistență la presiunile omniprezente de ordin politic și economico-financiar;
- lipsă de manevră în situația monopolului pe piața serviciilor de radiocomunicații;
- interes limitat pentru diversificarea ofertei mediatice;
- lipsa unui sistem intern, la nivel de instituții mediatice, de monitorizare și evaluare a pluralismului ofertei informaționale;
- cooperare insuficientă între sectorul asociativ de profil și instituții mediatice în vederea dezvoltării pluralismului mass-mediei;
- lipsa de angajamente sau respectarea defectuoasă a angajamentelor cu referire la normele deontologice;
- eforturi minime în impulsivarea procesului de profesionalizare și, implicit, lipsa unui cadru de autoreglementare a activității jurnalistice în mediul on-line.

2.3. Constrângeri și probleme la nivel de conținuturi mediatice (nivel micro).

Studiul efectuat indică asupra unor deficiențe caracteristice conținuturilor mediatice, oferite de mass-mediile monitorizate, inclusiv:

a) televiziuni:

- diversitate îngustă a evenimentelor reflectate în edițiile informative, fapt ce nu poate crea consumatorului o imagine de ansamblu a realității;
- ponderea redusă în edițiile informative a știrilor cu caracter conflictual, fapt ce scade din credibilitatea produselor mediatice, dată fiind prezența din abundență a evenimentelor conflictuale în realitatea autohtonă;
- un număr redus de domenii tematice și reflectarea masivă a unor teme, mai puțin relevante pentru public, în detrimentul altor teme, cu relevanță reală pentru public;
- o pondere exagerată de subiecte realizate în capitala țării și o prezență insignifiantă a subiectelor din mediul rural;
- cazuri de ierarhizare aleatorie a știrilor în edițiile informative, inclusiv a știrilor internaționale;
- un dezechilibru al numărului de știri ce reflectă evenimente din UE și evenimente din Rusia sau CSI;
- distribuirea neuniformă a genurilor de subiecte sau, în multe cazuri, absența cu desăvârșire a unora dintre ele în cadrul buletinelor de știri, și, deci, ignorarea unui instrument important pentru sporirea pluralismului intern – diversitatea genurilor;
- cazuri, încă frecvente, de derogări de la normele profesionale, cum ar fi: insuficiența surselor de informație, inclusiv în subiectele cu caracter conflictual; atitudine părtinitoare a reporterului față de eveniment ori față de protagoniști; număr redus de protagoniști în subiecte sau lipsa protagoniștilor relevanți pentru subiectul abordat;

- prezența masivă a unor categorii de protagoniști (politicieni, funcționari de stat) în detrimentul altor categorii (experți, cetățeni de rând);
- un număr cumulat redus de evenimente reflectate în edițiile informative și în fluxurile de știri, fapt ce denotă, mai degrabă, o agendă politică a redacțiilor, și nu una publică;
- dezechilibru vădit a parității gender cu prevalarea protagoniștilor-bărbați;
- prezența masivă și neîndreptățită a unor actori politici în detrimentul prezenței ori lipsei altora, fapt ce generează dominația în spațiul informațional a unor opinii și reduce la tăcere alte opinii;
- diversitate redusă, durată disproporționată, paternitate și limbă prevalent străine ale produselor mediatice pe care le oferă televiziunile monitorizate în prime-time, fapt ce prezintă pericol atât pentru pluralismul mediatic intern, cât și pentru relevanța ofertei informaționale.

b) site-uri:

- pondere scăzută a știrilor proprii și capacitate redusă de a ilustra știrile cu imagini/fotografii proprii;
- număr redus de produse integrate și, deci, valorificare insuficientă a posibilităților oferite de IT și mediul on-line;
- capacități reduse de a aborda subiecte complexe, inclusiv cu caracter conflictual, ce necesită documentare suplimentară;
- atenție exagerată fie unor evenimente din străinătate, fie unor evenimente din actualitatea *politică* internă;
- carențe dese în respectarea deontologiei profesionale, fapt ce nu contribuie la o suplimentare adecvată a produselor mediatice de calitate oferite de presa tradițională;
- predilecție exagerată pentru protagoniști din rândul *actorilor politici* și din rândul *conducătorilor și a funcționarilor superiori*, fapt ce pune sub semnul întrebării relevanța pentru utilizatori a unor atare produse mediatice;
- tipurile de produse mediatice în afară de știri nu constituie o diversitate largă, fapt ce semnifică ratarea șansei mediului on-line de a deveni un important element de dezvoltare a pluralismului mediatic, în general.

Constatări și concluzii:

Bună parte dintre constrângerile și problemele ce vizează pluralismul mediatic la toate cele trei nivele sunt interdependente și, în fond, au la temelie aceleași cauze: imperfecțiunea cadrului juridic; ineficiența administrării domeniului mediatic, în general, și a instituțiilor mediatice, în particular; lipsa concurenței reale pe piața mediatică autohtonă; carențe în procesul de formare profesională și, în consecință, produse mediatice necalitative; interes limitat pentru cercetarea domeniului etc.

Constrângerile cu referire la pluralismul mediatic au la origine gradul scăzut de libertate și, mai ales, de independență reală a mass-mediei autohtone, aflată în permanență sub influența puternică a factorului politic și/sau economico-financiar.

Eradicarea constrângerilor necesită efort și timp pentru reforme sistematice profunde. Prezenta Foaie de parcurs prevede acțiuni pe termen scurt și mediu, menite să minimizeze efectele constrângerilor. Implementarea adecvată a Foii de parcurs poate contribui semnificativ la consolidarea pluralismului mediatic spre beneficiul întregii societăți.

Capitolul III. Matricea acțiunilor pentru consolidarea pluralismului mediatic în Republica Moldova (proiect)

NR. D/O	OBIECTIVE	ACȚIUNI	TERMEN DE REALIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INDICATOR DE REZULTAT
COMPONENTA I. AJUSTAREA LEGISLAȚIEI NAȚIONALE LA STANDARDELE EUROPENE					

1.	Consacrarea legislativă a transparenței proprietății în mass-media audiovizuale	1.1 Elaborarea și/sau adoptarea proiectului de lege privind modificarea și completarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i>	2014/2015	Parlamentul RM	Lege adoptată
2.	Contracurarea concentrării proprietății în mass-media audiovizuale	2.1 Elaborarea și/sau adoptarea proiectului de lege privind modificarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i>	2015	Parlamentul RM	Lege adoptată
		2.2 Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind completarea <i>Legii concurenței</i>	2015	Parlamentul RM, Consiliul Concurenței	Lege adoptată
3.	Protecția concurenței loiale pe piața de publicitate	3.1 Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind completarea <i>Legii concurenței</i>	2015	Parlamentul RM, Consiliul Concurenței	Lege adoptată
		3.2 Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind completarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i>	2016	Parlamentul RM, Consiliul Concurenței, CCA	Lege adoptată
4.	Tranziția la televiziunea digitală	4.1 Elaborarea și/sau adoptarea proiectului de lege privind modificarea și completarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova (a se vedea proiectul de lege, înregistrat cu nr.344 în ziua de 11.09.14)</i>	2014	Parlamentul RM, Guvernul RM	Lege adoptată
5.	Fortificarea independenței și responsabilității CCA	5.1 Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind modificarea și completarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i>	2015	Parlamentul RM	Lege adoptată
		5.2 Elaborarea și adoptarea proiectului hotărârii Parlamentului Republicii Moldova privind modificarea și completarea <i>Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr.433 din 28.12.2006 cu privire la aprobarea statutului, a structurii organizatorice și a efectivului-limită ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului</i>	2015	CCA	Hotărâre adoptată
6.	Consolidarea pluralismului mediatic; protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național	6.1 Elaborarea și/sau adoptarea proiectului de lege privind modificarea și completarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i>	2014/2015	Parlamentul RM	Lege adoptată
7.	Fortificarea independenței editoriale și a independenței financiare a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	7.1 Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind modificarea și completarea <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i>	2015	Parlamentul RM, Guvernul RM, Ministerul Finanțelor	Lege adoptată
		7.2 Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind modificarea și completarea <i>Legii Republicii Moldova privind sistemul bugetar și procesul bugetar în vederea garantării finanțării pe termen mediu (3-5 ani) a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”</i>	2016	Parlamentul RM, Guvernul RM, Ministerul Finanțelor	Lege adoptată

COMPONENTA II. IMPLEMENTAREA LEGISLAȚIEI NAȚIONALE AJUSTATĂ LA STANDARDELE EUROPENE

1.	Asigurarea transparenței proprietății în mass-media audiovizuale	1.1 Elaborarea <i>declarației-model cu privire la asigurarea transparenței proprietății</i> instituției audiovizuale	3 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat
		1.2 Elaborarea și adoptarea reglementărilor privind categoriile de informații prezentate, în vederea asigurării transparenței proprietății, în <i>raportul anual privind activitatea instituției audiovizuale</i>	3 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat
		1.3 Prezentarea <i>declarației cu privire la asigurarea transparenței proprietății</i> de către solicitanții de licențe și publicarea acestora pe site-ul www.cca.md	Permanent, după 3 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Informație accesibilă public
		1.4 Prezentarea către CCA, de către instituțiile audiovizuale, a informației privind proprietarii / proprietarii beneficiari	6 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Informație accesibilă CCA
		1.5 Prezentarea, către Consiliul Concurenței și Parlamentul Republicii Moldova, a informației privind proprietarii / proprietarii beneficiari ai instituțiilor audiovizuale	7 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Informație accesibilă instituțiilor statului
		1.6 Actualizarea și publicarea pe site-ul www.cca.md a informației privind proprietarii / proprietarii beneficiari ai instituțiilor audiovizuale	Permanent, după 7 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Informație accesibilă public
		1.7 Publicarea, pe site-ul (existent al) instituției audiovizuale, a informației privind proprietarii / proprietarii beneficiari ai instituțiilor audiovizuale	7 luni după publicarea <i>Legii</i>	Instituțiile audiovizuale	Informație accesibilă consumatorilor
		1.8 Aplicarea sancțiunilor pentru neprezentarea, în termenele prevăzute de lege, a informației privind proprietarii / proprietarii beneficiari ai instituțiilor audiovizuale	Permanent, după 7 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Numărul de sancțiuni aplicate
		1.9 Examinarea de către Parlamentului Republicii Moldova, în contextul dezbaterii raportului anual al CCA, a informației privind proprietarii / proprietarii beneficiari ai instituțiilor audiovizuale	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Parlamentul RM	Hotărârea a Parlamentului RM motivată
2.	Contracararea concentrării proprietății în mass-media audiovizuale	2.1 Elaborarea și adoptarea reglementărilor privind aplicarea noilor norme speciale non-contradictorii, create în vederea implementării art.7 alin.(5) din <i>Codul audiovizualului</i>	6 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat

		2.2 Elaborarea și adoptarea reglementărilor privind aplicarea art.26 din <i>Codul audiovizualului</i> , având ca obiect cesiunea licenței de emisie	6 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat
		2.3 Elaborarea și adoptarea reglementărilor privind concentrarea proprietății în domeniul audiovizualului	6 luni după publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Act normativ adoptat
		2.4 Solicitarea autorizării/avizului Consiliului Concurenței în procesul licențierii de către CCA 2.5 Solicitarea autorizării/avizului Consiliului Concurenței în procesul cesiunii licenței de emisie	Permanent, după 6 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Numărul de autorizări/avize solicitate
		2.6 Evaluarea anuală, din oficiu, a concentrării proprietății în domeniul audiovizualului	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Studii/rapoarte anuale publicate
		2.7 Evaluarea compatibilității actelor normative ale CCA cu legislația din domeniul concurenței	Permanent, după 6 luni de la publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Număr de acte normative ale CCA evaluate
		2.8 Aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea legislației din domeniul concurenței	Permanent, după 12 luni de la publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Numărul de sancțiuni aplicate
		2.9 Reflectarea în raportul anual, de către Consiliul Concurenței, a informațiilor privind concentrarea proprietății mass-media audiovizuale și a activităților desfășurate pe parcursul anului în acest domeniu	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Informații corespunzătoare în rapoartele anuale, accesibile publicului
		2.10 Examinarea de către Parlamentului Republicii Moldova, în contextul dezbaterii raportului anual al Consiliului Concurenței, a informației contrararea concentrării proprietății în mass-media audiovizuale	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Parlamentul RM	Hotărârea a Parlamentului RM motivată
3.	Protecția concurenței loiale pe piața de publicitate	3.1 Instituirea în <i>Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă</i> a reglementărilor specifice cu privire	6 luni după publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Act normativ adoptat

	audiovizuală	la piața publicității audiovizuale			
		3.2 Evaluarea pieții de publicitate audiovizuală în vederea determinării existenței/inexistenței întreprinderii (întreprinderilor) cu poziție dominantă	12 luni după publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Studiu/raport adoptat
		3.3 Evaluarea anuală, din oficiu, a pieții relevante în domeniul publicității audiovizuale	Permanent, după 6 luni de la publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Studii/rapoarte anuale
		3.4 Elaborarea și adoptarea, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> completat, a regulamentului privind desemnarea organizației care va efectua măsurarea audienței serviciilor de programe transmise pe teritoriul RM	12 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA, Consiliul Concurenței	Act normativ adoptat
		3.5 Desemnarea, în bază de concurs, a organizației care va efectua măsurarea audienței serviciilor de programe transmise pe teritoriul RM	18 de luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Organizație desemnată
		3.6 Aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea legislației din domeniul concurenței pe piața de publicitate audiovizuală	Permanent, după 12 luni de la publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Numărul de sancțiuni aplicate
		3.7 Includerea obligatorie, în conformitate cu art.33 alin.(4) completat din <i>Legii concurenței</i> , în raportul anual al Consiliului Concurenței a informațiilor privind activitățile exercitate în vederea realizării atribuțiilor în domeniul pieții publicității audiovizuale	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Consiliul Concurenței	Informații corespunzătoare în rapoartele anuale, accesibile publicului
		3.8 Examinarea de către Parlamentului Republicii Moldova, în contextul dezbaterii raportului anual al Consiliului Concurenței, a informației privind activitățile exercitate de Consiliul Concurenței în vederea protecției concurenței loiale pe piața de publicitate audiovizuală	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Parlamentul RM	Hotărârea a Parlamentului RM motivată
4.	Tranziția la televiziunea digitală	4.1 Publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a <i>Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră</i> (aprobat de Guvernul Republicii Moldova)	2014	Guvernul RM	Act normativ accesibil publicului

		4.2 Acordarea licenței pentru primul furnizor de multiplex	2/3 luni după publicarea <i>Legii</i>	ANRCETI	Licență acordată
		4.3 Elaborarea și adoptarea, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, a reglementărilor privind acordarea licenței de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe prin primul multiplex	2 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat
		4.4 Organizarea concursului pentru eliberarea licențelor de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe prin primul multiplex, după prezentarea de către ANRCETI și/sau furnizorul de multiplex a informației privind numărul de servicii de programe ce urmează a fi incluse în multiplex	2 luni după prezentarea informației	CCA	Concurs organizat, număr de licențe eliberate
		4.5 Transmisia serviciilor de programe prin multiplex	iunie 2015	Furnizorul de multiplex	Multiplex funcțional
		4.6 Implementarea prevederilor din <i>Programul privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră</i> privind accesul populației la serviciile de programe difuzate prin multiplex (accesul la dispozitivele necesare pentru recepționarea semnalului de televiziune digitală terestră)	2015	Parlamentul RM, Guvernul RM, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, MTIC, ANRCETI	Numărul familiilor cu acces la serviciile de programe difuzate prin multiplex
		4.7 Efectuarea, în conformitate cu Regulamentul Parlamentului, a controlului executării <i>Legii nr.69-XVI din 27 martie 2008 pentru ratificarea Acordului regional privind planificarea serviciului de radiodifuziune digitală terestră în Regiunea 1 (părți ale Regiunii 1, amplasate la vest de meridianul 170° longitudine estică și la nord de paralela 40° latitudine sudică, cu excepția teritoriului Mongoliei) și în Republica Islamică Iran în benzile de frecvențe 174-230 MHz și 470-862 MHz</i>	Semestrial, începând cu anul 2015	Parlamentul RM	Numărul de ședințe. Numărul de instituții participante. Numărul de decizii adoptate.
5.	Fortificarea independenței și responsabilității CCA	5.1 Exercițarea controlului parlamentar asupra activității CCA în conformitate cu legislația în vigoare	Anual, începând cu anul 2015	Parlamentul RM	Hotărârea a Parlamentului RM legală și motivată ⁱⁱ
		5.2 Respectarea prevederilor legislației în vigoare ce au ca obiect numirea membrilor CCA ⁱⁱⁱ	Permanent	Parlamentul RM	Mandate neexpirate ale membrilor CCA
		5.3 Elaborarea, dezbateră publică și adoptarea de către CCA, în conformitate cu prevederile <i>Codului</i>	Permanent, începând	CCA	Plan de activitate aprobat

		<i>audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, a planului de activitate anual, cu indicarea priorităților de activitate pentru anul respectiv	trimestrul I al anului următor după publicarea <i>Legii</i>		
		5.4 Exercițarea plenară, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, a atribuțiilor normative necesare autorității de reglementare a domeniului audiovizualului pentru a deveni garant al interesului public în domeniul audiovizualului	Permanent, după 6 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Număr de acte normative adoptate
		5.5 Promovarea și implementarea coreglementării, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, în calitate de formă de interacțiune dintre CCA, pe de o parte, și radiodifuzori și distribuitori de servicii, pe de altă parte	Permanent, după 6 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Acte de coreglementare adoptate
		5.6 Implementarea actelor normative în domeniu, inclusiv <i>Strategia de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale</i>	Permanent	CCA	Informații corespunzătoare în rapoartele de activitate ale CCA
		5.7 Aplicarea, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, a sancțiunilor proporționale gravității încălcărilor legislației audiovizuale	Permanent, după 6 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Numărul de sancțiuni aplicate
6.	Consolidarea pluralismului mediatic; protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național	6.1 Elaborarea și adoptarea de către CCA, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, a reglementărilor privind pluralismul mediatic, inclusiv metodologia de monitorizare a pluralismului mediatic extern și intern	4 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat
		6.2 Monitorizarea pluralismului mediatic 6.3 Aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea reglementărilor privind pluralismul	După expirarea a 4 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Numărul de monitorizări publicate. Numărul de sancțiuni aplicate
		6.4 Ajustarea <i>Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale</i> în funcție de rezultatele monitorizării pluralismului mediatic	Anual	CCA	Act normativ ajustat

		6.5 Elaborarea și adoptarea, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat, a reglementărilor privind mecanismele de implementare progresivă a normelor privind protejerea patrimoniului lingvistic și cultural-național	4 luni după publicarea <i>Legii</i>	CCA	Act normativ adoptat
		6.6 Monitorizarea implementării normelor privind protejerea patrimoniului lingvistic și cultural-național 6.7 Aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea normelor privind protejerea patrimoniului lingvistic și cultural-național	După expirarea a 4 luni de la publicarea <i>Legii</i>	CCA	Numărul de monitorizări publicate. Numărul de sancțiuni aplicate
		6.8 Examinarea de către Parlamentului Republicii Moldova, în contextul dezbaterii raportului anual al CCA, a informației privind respectarea normelor privind protejerea patrimoniului lingvistic și cultural-național	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Parlamentul RM	Hotărârea a Parlamentului RM motivată
7.	Fortificarea independenței editoriale și a independenței financiare a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	7.1 Exercițarea controlului parlamentar asupra activității IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat	Permanent, începând cu anul următor după publicarea <i>Legii</i>	Parlamentul RM	Hotărârea a Parlamentului RM motivată
		7.2 Respectarea prevederilor legislației în vigoare ce au ca obiect numirea membrilor Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat și completat ^{iv}	Permanent	Parlamentul RM	Continuitatea activității CO al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, cu respectarea principiului rotației
		7.3 Inițierea auditului extern (internațional) al activității financiare a IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în conformitate cu art.64 alin.(6) din <i>Codul audiovizualului al Republicii Moldova</i>	Periodic, începând cu anul 2015	Parlamentul RM, Comisia parlamentară pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	Numărul rapoartelor de audit
		7.4 Finanțarea sigură și corespunzătoare a necesităților de activitate ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în conformitate cu prevederile <i>Codului audiovizualului al Republicii Moldova</i> modificat	Anual, începând cu anul următor după	Parlamentul RM, Guvernul RM, Ministerul Finanțelor	Caiet de sarcini anual, bugetul real al IPNA Compania „Teleradio-

		și completat	publicarea <i>Legii</i>		Moldova”, rezultatele auditului extern
		7.5 Implementarea mecanismului de finanțare pe termen mediu (3-5 ani) a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	24 de luni după publicarea <i>Legii</i>	Parlamentul RM, Guvernul RM, Ministerul Finanțelor	Lege adoptată
		7.6 Examinarea de către Consiliul de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a rezultatelor controalelor Curții de Conturi a Republicii Moldova și rezultatelor auditului extern (internațional) al activității financiare a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	Permanent	Consiliul de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	Decizie adoptată
COMPONENTA III. INSTITUȚII DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI INSTITUȚII FORMATIVE					
1.	Promovarea cercetărilor științifice în domeniul pluralismului mediatic	1.1 Promovarea pluralismului mediatic în calitate de domeniu de cercetare, inclusiv la nivel de doctorat și masterat 1.2 Promovarea pluralismului mediatic în calitate de domeniu de cercetare în jurnalism, politologie etc.	Începând cu anul 2015	Academia de Științe a Moldovei, universități	Număr de articole științifice, teze de doctor, monografii publicate
2.	Promovarea pluralismului mediatic în domeniul didactic	2.1 Promovarea pluralismului mediatic în calitate de domeniu didactic la facultățile de jurnalism	Începând cu anul 2016	Ministerul Educației al Republicii Moldova, universități	Numărul facultăților de jurnalism, în care este studiat pluralismul mediatic
		2.2 Promovarea pluralismului mediatic în calitate de domeniu de interes didactic la alte facultăți (management, politologie, istorie, pedagogie etc.)	Începând cu anul 2017	Ministerul Educației al Republicii Moldova, universități	Numărul facultăților în care este studiat pluralismul mediatic
COMPONENTA IV. INSTITUȚII MEDIATICE					
1.	Consolidarea pluralismului intern în serviciile de programe ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	1.1 Instruirea membrilor Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în materie de pluralism mediatic	3 luni după numirea în funcție	Consiliul de Observatori	Activități de instruire, număr de persoane instruite
		1.2 Examinarea implementării <i>Direcțiilor strategice de dezvoltare a IPNA Compania „Teleradio-Moldova” pentru anii 2010-2015, aprobate Hotărârea Consiliului de Observatori IPNA Compania „Teleradio-Moldova” nr.1/189 din 18.08.2010</i>	6 luni după numirea în funcție	Consiliul de Observatori	Concluzii și recomandări adoptate

		1.3 Elaborarea și adoptarea noilor <i>Direcții strategice de dezvoltare a IPNA Compania „Teleradio-Moldova” pentru anii 2015-2020</i> , luându-se în considerație tranziția la televiziune digitală terestră și rolul ei în dezvoltarea pluralismului mediatic	2015	Consiliul de Observatori	Act normativ adoptat
		1.4 Revizuirea, ajustarea și, în caz de necesitate, completarea cadrului normativ intern al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în conformitate cu noile realități	2015-2016	Consiliul de Observatori	Numărul de acte normative adoptate
		1.5 Facilitarea accesului rapid al publicului, pe platformele multimedia, la produsele mediatică ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	2015	Administrația	Posibilitatea accesării produselor mediatice din ziua anterioară
		1.6 Elaborarea și adoptarea unei noi grile de emisie în conformitate cu recomandările prezentei Foi de parcurs.	Semestrul II, 2015	Consiliul de Observatori	Grilă de emisie adoptată
		1.7 Dezvoltarea rețelei de corespondenți din țară și din străinătate	În cepând cu 2016	Consiliul de Observatori	Numărul de corespondenți
		1.8 Dezvoltarea serviciilor de monitorizare internă și de instruire a personalului IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	2016	Consiliul de Observatori	Serviciu de monitorizare. Serviciu de instruire.
		1.9 Elaborarea și adoptarea unor reglementări privind pluralismul în serviciile de programe ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în conformitate cu rigorile înaintate unui serviciu public de radio și televiziune	2017	Consiliul de Observatori	Act normativ adoptat
		1.10 Revitalizarea Comisiei de etică și impulsionează activității serviciului ombudsmanului IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în vederea îmbunătățirii calității produselor mediatică	2015	Administrația	Număr de activități desfășurate conform competențelor
2.	Consolidarea pluralismului mediatic intern	2.1 Fortificarea capacităților manageriale în vederea realizării recomandărilor studiului	Permanent	Administrația instituțiilor mediatice	Prezența unui mecanism de evaluare periodică intenă. Rezultatele evaluărilor periodice externe

		2.2 Îmbunătățirea calității știrilor în funcție de rezultatele și recomandările studiului.	Permanent	Administrația instituțiilor mediatică	Calitatea știrilor evaluată de monitorizările efectuate
		2.3 Diversificarea produselor mediatică și îmbunătățirea calității acestora în funcție de rezultatele și recomandările studiului.	Permanent	Administrația instituțiilor mediatică	Rezultate ale monitorizărilor
COMPONENTA V. DONATORI ȘI ORGANIZAȚII DE PROFIL ALE SOCIETĂȚII CIVILE					
1.	Contribuții la consolidarea pluralismului mediatic	1.1 Continuarea acordării sprijinului privind: 1.1.1 elaborarea și/sau expertizarea proiectelor de acte juridice necesare ajustării legislației naționale la standardele europene; 1.1.2 elaborarea și/sau expertizarea proiectelor de acte normative necesare implementării legislației naționale ajustate la standardele europene; 1.1.3 monitorizarea implementării legislației naționale audiovizuale ajustată la standardele europene în vederea fortificării pluralismului mediatic; 1.1.4 elborarea instrumentarului necesar pentru evaluarea gradului de pluralism extern și intern autohton; 1.1.5 instruirii în domeniul pluralismului mediatic.	2015-2016	Donatori	Număr de proiecte sprijinite și realizate. Număr de instituții implicate. Finalitatea proiectelor.

¹ În actuala redacție, *Codul audiovizualului al Republicii Moldova* prevede:

Articolul 7. Echilibrul și pluralismul politico-social: „(5) Pentru a proteja pluralismul și diversitatea politică, socială și culturală, concentrarea proprietății este limitată la dimensiuni care să asigure eficiența economică, dar care să nu genereze apariția de poziții dominante în formarea opiniei publice.”

Articolul 66. Crearea și funcționarea radiodifuzorilor privați: „(3) O persoană fizică sau juridică poate deține cel mult cinci licențe de emisie în aceeași unitate administrativ-teritorială sau zonă, fără posibilitatea de a deține exclusivitatea. (4) O persoană fizică sau juridică, din țară sau străinătate, poate fi investitor sau acționar majoritar, direct sau indirect, la cel mult 2 radiodifuzori de diferite tipuri”.

Astfel, art.66 alin.(3) permite unei persoane să dețină 5 (cinci) licențe de emisie, iar art.66 alin.(3) permite aceleiași persoane să dețină doar 2 licențe de emisie.

ⁱⁱ În actuala redacție, *Codul audiovizualului al Republicii Moldova* prevede:

„ **Articolul 49. Supravegherea și controlul activității Consiliului Coordonator al Audiovizualului**

(1) Activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului este supravegheată de Parlament, prin dezbaterea raportului anual al consiliului.

(2) Raportul anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depune în Parlament până la data de 1 februarie.

(3) În situația în care Parlamentul respinge raportul anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului, acesta este obligat ca, în termen de 30 de zile, să prezinte un program de măsuri concrete pentru remedierea carențelor semnalate.

(4) Odată cu prezentarea raportului Consiliului Coordonator al Audiovizualului, comisia parlamentară de profil prezintă un aviz asupra legalității activităților consiliului, asupra corectitudinii și transparenței operațiunilor financiare.

---

(5) *În îndeplinirea misiunii sale în interesul public, Consiliul Coordonator al Audiovizualului are obligația de a face publice rapoartele trimestriale privind modul în care își exercită atribuțiile.*"

Ignorându-se prevederile art.49 din *Codul audiovizualului al Republicii Moldova*, pe parcursul ultimilor ani, activitatea Parlamentului Republicii Moldova, desfășurată în contextul exercitării controlului parlamentar asupra activității CCA nu a avut ca obiect examinarea:

- a) legalității activității CCA, ci doar a oportunității adoptării unor decizii particulare ale CCA;
- b) exercitării plene și eficiente a atribuțiilor sale de către CCA;
- c) activității CCA prin prisma statutului său de autoritate de reglementare în domeniul audiovizualului.

Contrar prevederilor art.49 alin.(3) din *Codul audiovizualului al Republicii Moldova*, pe parcursul ultimilor ani, Parlamentul Republicii Moldova include în dispozitivul hotărârii adoptate în urma dezbaterii raportului anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului următoarea prevedere: „*Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în termen de o lună, va analiza propunerile înaintate de deputați pe marginea raportului în cauză și va prezenta Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media modalitățile de realizare a lor*”. A se vedea: *Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.273 din 07.11.2013 cu privire la raportul anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru anul 2012, Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.102 din 10.05.2012 cu privire la raportul anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru anul 2011*.

Pe de o parte, în contextul dezbaterii raportului anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului deputații înaintează propuneri contradictorii, fapt care impune pentru CCA o cerință absurdă și irealizabilă. Pe de altă parte, potrivit unor asemenea hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, CCA urmează să examineze *propunerile înaintate de deputați* și să prezinte legislativului *modalitățile de realizare a lor*. Remarcăm, în acest context, posibilitatea înaintării de către deputați a unor propuneri prin care să se lobeze interese de ordin personal, fapt pentru care proiectul hotărârii Parlamentului Republicii Moldova, ce urmează să fie adoptată în urma dezbaterii raportului anual al CCA, trebuie să fie supus expertizei anticorupție.

Potrivit legislației în vigoare, față de CCA urmează să înainteze careva cerințe Parlamentul Republicii Moldova, nu fiecare deputat în parte. Practica controlului parlamentar al activității CCA atestă și exemple pozitive – *Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.72 din 08.04.2011 cu privire la raportul anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru anul 2010*, dispozitivul căruia este următorul:

„**Art. 1.** – *Se ia act de raportul anual al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru anul 2010.*”

Art. 2. – *În termen de 60 de zile, Consiliul Coordonator al Audiovizualului va prezenta în plenul Parlamentului:*

- a) *o nouă strategie de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale (2011–2015);*
- b) *un plan de acțiuni în vederea promovării procesului de digitalizare în Republica Moldova;*
- c) *un plan de acțiuni pentru implementarea Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind serviciile mass-mediei audiovizuale.*”

ⁱⁱⁱ Art.45 alin.(8) din *Codului audiovizualului al Republicii Moldova*: „*Cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea mandatului membrilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, Președintele consiliului notifică Președintele Parlamentului despre acest fapt, iar Președintele Parlamentului anunță comisia de profil parlamentară și Comisia parlamentară juridică, pentru numiri și imunități, la prima ședință în plen a Parlamentului, despre începutul procedurii de desemnare a noi membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului*”.

Pe data de 11 aprilie 2014 a expirat mandatul unuia dintre membrii CCA (a se vedea *Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.80 din 11.04.2008 cu privire la confirmarea în funcție a unui membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului*). În vederea legitimării CCA, *Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și Comisia juridică, numiri și imunități* urmau să respecte prevederile art.45 alin.(8) din *Codului audiovizualului al Republicii Moldova* și să depună toate eforturile în vederea numirii unui nou membru al CCA.

^{iv} Către 1 ianuarie 2014, au expirat mandatele a 6 din 9 membri ai Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, numiți prin *Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.119 din 23.12.2009 cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului de Observatori al instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova*”. Pe parcursul a 9 luni ale anului 2014, Consiliul de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” nu a putut fi întrunit din lipsă de cvorum.

Implementarea acțiunilor de consolidare a pluralismul mediatic

Foaia de parcurs conține multiple și diverse acțiuni menite, în definitiv, să consolideze pluralismul mediatic din țară. Implementarea acțiunilor solicită implicarea multor actori sociali importanți, date fiind complexitatea fenomenului și semnificația lui pentru întreaga societate. Pentru impulsivarea acțiunilor sugerăm să fie creat un așa-zis Consiliu al Pluralismului (CP), care să supravegheze și să monitorizeze realizarea scopului urmărit de Foaia de parcurs. CP ar putea lua forma unui organism public-privat, cu reprezentativitate relevantă pentru funcționarea lui: factori decizionali (Parlament, Guvern, CCA etc), mediu academic (instituții de cercetare, facultăți de profil), mass-media (radiodifuzori, presă scrisă, portaluri informaționale), societate civilă (ONG-uri de profil). Inițiativa creării CP ar putea aparține unei entități, de exemplu, CCA, funcționalitatea căruia este mai puțin influențată de ciclurile politice și care ar putea conferi activității continuitate, indiferent de schimbările periodice iminente ale configurațiilor politice. CP nu ar trebui să dubleze activitățile organismelor existente care, în mod direct ori indirect, sunt responsabile de situația cu referire la pluralismul mediatic autohton. Mai degrabă, CP ar fi un organ consultativ, atribuțiile prioritare ale căruia s-ar centra pe monitorizarea atentă a implementării acțiunilor cuprinse în Foaia de parcurs și pe aducerea periodică în atenție publică a problematicii referitoare la starea pluralismului mediatic.